

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA GOSPODARSTVO, DELO IN ŠPORT

Kotnikova ulica 5, 1000 Ljubljana

T: 01 400 33 11

E: gp.mgds@gov.si

www.mgds.gov.si

Številka: 510-55/2026-2180-15

Ljubljana, 26. 8. 2026

GENERALNI SEKRETARIAT VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE
gp.gs@gov.si

ZADEVA: Izhodišča za udeležbo ministra za gospodarstvo, delo in šport Republike Slovenije dr. Anžeta Logarja na Mednarodnem vrhu za vesolje v Parizu, Francija, 9. in 10. septembra 2026 – predlog za obravnavo

1. Predlog sklepov vlade:

Na podlagi prvega odstavka 2. člena in šestega odstavka 21. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 38/10-ZUKN, 8/12, 21/13, 47/13-ZDU-1G, 65/14, 55/17, 163/22, 57/25-ZF in 555/26) je Vlada Republike Slovenije na seji dne pod točko sprejela naslednji

SKLEP:

1. Vlada Republike Slovenije je sprejela Izhodišča za udeležbo ministra za gospodarstvo, delo in šport dr. Anžeta Logarja na Mednarodnem vrhu za vesolje v Parizu, Francija, 9. in 10. septembra 2026.
2. Vlada Republike Slovenije je določila delegacijo v naslednji sestavi:
 - dr. Anže Logar, minister za gospodarstvo, delo in šport, vodja delegacije;
 - Tanja Permozer, vodja Slovenske vesoljske pisarne, Ministrstvo za gospodarstvo, delo in šport, članica delegacije;
 - Luka Mihalič, Kabinet ministra, Ministrstvo za gospodarstvo, delo in šport, član delegacije;
 - Petra Grilc, Služba za evropske zadeve in mednarodno sodelovanje, Ministrstvo za gospodarstvo, delo in šport, članica delegacije.
3. Delegacijo bo s strani Veleposlaništva Republike Slovenije v Parizu spremljala veleposlanica mag. Renata Cvelbar Bek.

mag. Janja Garvas
GENERALNA SEKRETARKA

Priloga:

- Izhodišča za udeležbo ministra za gospodarstvo, delo in šport Republike Slovenije dr. Anžeta Logarja na Mednarodnem vrhu za vesolje v Parizu, Francija, 9. in 10. septembra 2026,
- Deklaracija o usklajevanju sistemov za vesoljsko situacijsko zavedanje / trajnostno uporabo vesolja za vse,
- Deklaracija o dostopnosti, odprtosti in celovitosti vesoljskih podatkov,
- Deklaracija o podpori regulativnemu okviru Mednarodne telekomunikacijske zveze (ITU) za upravljanje frekvenc,
- Mednarodna deklaracija o programu Copernicus,

- Deklaracija Evropske unije za konkurenčno, avtonomno in ambiciozno vesoljsko politiko,
- Evropska pobuda za raziskovanje vesolja.

Sklep prejmejo:

- Ministrstvo za gospodarstvo, delo in šport,
- Ministrstvo za zunanje in evropske zadeve,
- Ministrstvo za finance,
- Ministrstvo za obrambo,
- Služba Vlade Republike Slovenije za zakonodajo,
- Generalni sekretariat Vlade Republike Slovenije,
- Urad Vlade Republike Slovenije za komuniciranje.

2. Osebe, odgovorne za strokovno pripravo in usklajenost gradiva:

mag. Snežana Popovič, vodja Službe za evropske zadeve in mednarodno sodelovanje, Ministrstvo za gospodarstvo, delo in šport

3. Zunanji strokovnjaki, ki so sodelovali pri pripravi dela ali celotnega gradiva:

/

4. Predstavniki vlade, ki bodo sodelovali pri delu državnega zbora:

/

5. Kratek povzetek gradiva:

/

6. Presoja posledic za:

a)	javnofinančna sredstva nad 40.000 EUR v tekočem in naslednjih treh letih	NE
b)	usklajenost slovenskega pravnega reda s pravnim redom Evropske unije	NE
c)	administrativne posledice	NE
č)	gospodarstvo, zlasti mala in srednja podjetja ter konkurenčnost podjetij	NE
d)	okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki	NE
e)	socialno področje	NE
f)	dokumente razvojnega načrtovanja: – nacionalne dokumente razvojnega načrtovanja – razvojne politike na ravni programov po strukturi razvojne klasifikacije programskega proračuna – razvojne dokumente Evropske unije in mednarodnih organizacij	NE

7.a Predstavitev ocene finančnih posledic nad 40.000 EUR:

/

I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu				
	Tekoče leto (t)	t + 1	t + 2	t + 3
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) prihodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) prihodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) odhodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) odhodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) obveznosti za druga javnofinančna sredstva				

II. Finančne posledice za državni proračun				
II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
SKUPAJ				

II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
SKUPAJ				

II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:		
Novi prihodki	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
SKUPAJ		

OBRAZLOŽITEV:	
I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu	
V zvezi s predlaganim vladnim gradivom se navedejo predvidene spremembe (povečanje, zmanjšanje): – prihodkov državnega proračuna in občinskih proračunov, – odhodkov državnega proračuna, ki niso načrtovani na ukrepih oziroma projektih sprejetih proračunov, – obveznosti za druga javnofinančna sredstva (drugi viri), ki niso načrtovana na ukrepih oziroma projektih sprejetih proračunov.	

II. Finančne posledice za državni proračun

Prikazane morajo biti finančne posledice za državni proračun, ki so na proračunskih postavkah načrtovane v dinamiki projektov oziroma ukrepov:

II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:

Navedejo se proračunski uporabnik, ki financira projekt oziroma ukrep; projekt oziroma ukrep, s katerim se bodo dosegli cilji vladnega gradiva, in proračunske postavke (kot proračunski vir financiranja), na katerih so v celoti ali delno zagotovljene pravice porabe (v tem primeru je nujna povezava s točko II.b). Pri uvrstitvi novega projekta oziroma ukrepa v načrt razvojnih programov se navedejo:

- proračunski uporabnik, ki bo financiral novi projekt oziroma ukrep,
- projekt oziroma ukrep, s katerim se bodo dosegli cilji vladnega gradiva, in
- proračunske postavke.

Za zagotovitev pravic porabe na proračunskih postavkah, s katerih se bo financiral novi projekt oziroma ukrep, je treba izpolniti tudi točko II.b, saj je za novi projekt oziroma ukrep mogoče zagotoviti pravice porabe le s prerazporeditvijo s proračunskih postavk, s katerih se financirajo že sprejeti oziroma veljavni projekti in ukrepi.

II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:

Navedejo se proračunski uporabniki, sprejeti (veljavni) ukrepi oziroma projekti, ki jih proračunski uporabnik izvaja, in proračunske postavke tega proračunskega uporabnika, ki so v dinamiki teh projektov oziroma ukrepov ter s katerih se bodo s prerazporeditvijo zagotovile pravice porabe za dodatne aktivnosti pri obstoječih projektih oziroma ukrepih ali novih projektih oziroma ukrepih, navedenih v točki II.a.

II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:

Če se povečani odhodki (pravice porabe) ne bodo zagotovili tako, kot je določeno v točkah II.a in II.b, je povečanje odhodkov in izdatkov proračuna mogoče na podlagi zakona, ki ureja izvrševanje državnega proračuna (npr. priliv namenskih sredstev EU). Ukrepanje ob zmanjšanju prihodkov in prejemkov proračuna je določeno z zakonom, ki ureja javne finance, in zakonom, ki ureja izvrševanje državnega proračuna.

7.b Predstavitev ocene finančnih posledic pod 40.000 EUR:

Kratka obrazložitev

Gradivo nima večjih finančnih posledic na državni proračun. Stroški se krijejo iz proračunskih postavk proračunskega uporabnika, iz katerega so člani delegacije. Skupni stroški prevozov, nočitev, dnevnic in ostalih povezanih izdatkov ne presegajo 6.000,00 EUR.

8. Predstavitev sodelovanja z združenji občin:

Vsebina predloženega gradiva (predpisa) vpliva na:

- pristojnosti občin,
- delovanje občin,
- financiranje občin.

NE

Gradivo (predpis) je bilo poslano v mnenje:

- Skupnosti občin Slovenije SOS: NE
- Združenju občin Slovenije ZOS: NE
- Združenju mestnih občin Slovenije ZMOS: NE

Predlogi in pripombe združenj so bili upoštevani:

- v celoti,
- večinoma,
- delno,
- niso bili upoštevani.

Bistveni predlogi in pripombe, ki niso bili upoštevani.

9. Predstavitev sodelovanja javnosti:

Gradivo je bilo predhodno objavljeno na spletni strani predlagatelja:

NE

Skladno s sedmim odstavkom 9. člena Poslovnika Vlade Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 43/01, 23/02 – popr., 54/03, 103/03, 114/04, 26/06, 21/07, 32/10, 73/10, 95/11, 64/12, 10/14 in 164/20) sodelovanje javnosti pri sprejemu predloga sklepa ni potrebno.

(Če je odgovor DA, navedite:

Datum objave:

V razpravo so bili vključeni:

- nevladne organizacije,
- predstavniki zainteresirane javnosti,
- predstavniki strokovne javnosti.

Mnenja, predlogi in pripombe z navedbo predlagateljev (imen in priimkov fizičnih oseb, ki niso poslovni subjekti, ne navajajte):

Upoštevani so bili:

- v celoti,
- večinoma,
- delno,
- niso bili upoštevani.

Bistvena mnenja, predlogi in pripombe, ki niso bili upoštevani, ter razlogi za neupoštevanje:

Poročilo je bilo dano

Javnost je bila vključena v pripravo gradiva v skladu z Zakonom o ..., kar je navedeno v predlogu predpisa.)

dr. Anže Logar
MINISTER

**Izhodišča za udeležbo ministra za gospodarstvo, delo in šport
dr. Anžeta Logarja na Mednarodnem vrhu za vesolje
v Parizu, Francija, 9. in 10. septembra 2026**

1. Namen obiska

Minister za gospodarstvo, delo in šport dr. Anže Logar (v nadaljnjem besedilu: minister Logar) se bo 9. in 10. septembra 2026 z delegacijo v Parizu, Francija, udeležil Mednarodnega vrha za vesolje (v nadaljnjem besedilu: vrh).

Namen udeležbe ministra Logarja na prvem tovrstnem vrhu je predstaviti interese Republike Slovenije na področju razvoja evropske in mednarodne vesoljske politike, izraziti podporo ključnim deklaracijam in pobudam, sprejetim na vrhu, ter okrepiti vlogo Slovenije kot aktivne članice Evropske vesoljske agencije (ESA). Udeležba bo prispevala tudi k razpravam o prihodnji konkurenčnosti evropskega vesoljskega sektorja, raziskovanju vesolja, varnosti in dolgoročni trajnosti vesoljskih dejavnosti, hkrati pa bo predstavljala pomembno priložnost za promocijo slovenskega vesoljskega sektorja, podjetij, raziskovalnih organizacij in dosežkov Republike Slovenije na področju vesoljskih tehnologij ter za krepitev mednarodne prepoznavnosti Slovenije kot države z razvijajočim se in tehnološko naprednim vesoljskim ekosistemom ter vzpostavljanje novih razvojnih, tehnoloških in gospodarskih partnerstev.

- Mednarodni vrh za vesolje

Vrh, ki ga bo gostil predsednik Francoske republike, bo združil predsednike držav in vlad, ministre, predstavnike evropskih institucij, Evropske vesoljske agencije, nacionalnih vesoljskih agencij, gospodarstva, raziskovalnih organizacij ter civilne družbe.

V ospredju bodo štiri strateške tematike:

- znanost in raziskovanje - razprave bodo osredotočene na prispevek vesoljskih dejavnosti k reševanju globalnih izzivov, zlasti na področju opazovanja Zemlje, spremljanja podnebnih sprememb, odprtega dostopa do vesoljskih podatkov ter spodbujanja znanstvenega in tehnološkega napredka;
- regulativno urejanje vesoljskih dejavnosti - poseben poudarek bo namenjen dolgoročni trajnosti vesoljskih dejavnosti, krepitvi mednarodnega pravnega okvira ter oblikovanju pravil za upravljanje vesoljskega prometa in varno izvajanje vesoljskih operacij;
- konkurenčnost vesoljskega sektorja - razprave bodo usmerjene v krepitev inovacij, tehnološkega razvoja in mednarodnega sodelovanja ter v utrjevanje položaja Evrope kot globalno konkurenčne in strateško avtonomne vesoljske sile;
- varnost in obramba - obravnavana bodo vprašanja varnosti, odpornosti in zaščite vesoljskih zmogljivosti, ob upoštevanju vse večjega strateškega pomena vesolja za civilne in obrambne namene.

- Predlagane deklaracije in pobude

V okviru vrha bo v potrditev predloženih več deklaracij in pobud na multilateralni, evropski in ravni Evropske vesoljske agencije (ESA).

Na multilateralni ravni bo podana podpora naslednjim deklaracijam:

- Deklaracija o usklajevanju sistemov za vesoljsko situacijsko zavedanje (SSA), katere namen je okrepiti mednarodno sodelovanje pri spremljanju vesoljskih dejavnosti, izboljšati izmenjavo informacij ter podpreti vzpostavitev mehanizmov za varno in trajnostno upravljanje vesoljskega prometa pod okriljem OZN;

- Deklaracija o dostopnosti, odprtosti in celovitosti vesoljskih podatkov, ki poudarja pomen odprtega dostopa do znanstvenih vesoljskih podatkov za raziskave, spremljanje podnebnih sprememb, trajnostni razvoj in mednarodno sodelovanje;
- Deklaracija o podpori regulativnemu okviru Mednarodne telekomunikacijske zveze (ITU), ki potrjuje pomen večstranskega upravljanja radiofrekvenčnega spektra ter zaščite geostacionarnih satelitov in satelitskih konstelacij;
- Mednarodna deklaracija o programu Copernicus, ki izpostavlja pomen programa kot ključne evropske in globalne infrastrukture za opazovanje Zemlje ter podpira njegovo dolgoročno delovanje in nadaljnji razvoj.

Na ravni Evropske unije (EU) bo v potrditev predložena Deklaracija EU za konkurenčno, avtonomno in ambiciozno evropsko vesoljsko politiko, ki poudarja pomen strateške avtonomije Evrope, krepitve konkurenčnosti evropskega vesoljskega sektorja, razvoja evropskih vesoljskih programov ter učinkovitejšega upravljanja vesoljskih aktivnosti na ravni EU.

Na ravni ESA bo v potrditev predložena Evropska pobuda za raziskovanje vesolja, ki poudarja pomen krepitve evropskih zmogljivosti za raziskovanje vesolja, zagotavljanja trajne evropske prisotnosti v nizki Zemljini orbiti in pri raziskovanju Lune ter ohranjanja Evrope kot zanesljivega partnerja v prihodnjih mednarodnih vesoljskih misijah.

Pristop k deklaracijam in pobudi ne ustvarja novih finančnih obveznosti za podpisnice.

- Mednarodni vidik vesoljskega sektorja

Vesolje je postalo pomembno strateško, gospodarsko, tehnološko in varnostno področje. Vesoljske storitve in infrastruktura podpirajo delovanje telekomunikacij, navigacije, meteorologije, prometa, energetike, varnosti ter spremljanja podnebnih sprememb. Hkrati vesoljski sektor spodbuja gospodarsko rast, inovacije in razvoj tehnologij z visoko dodano vrednostjo.

Globalni vesoljski sektor se hitro razvija, pri čemer ob tradicionalnih akterjih vse pomembnejšo vlogo prevzemajo nove vesoljske sile in zasebni sektor. Zaradi tega vesolje postaja vse pomembnejše področje gospodarske konkurence, tehnološkega vodstva in strateške varnosti.

Evropa ostaja eden vodilnih globalnih akterjev na področju vesolja. S programi, kot so Galileo, Copernicus, IRIS² in EU SST, krepi svojo tehnološko suverenost, neodvisen dostop do vesolja ter strateško avtonomijo na področju navigacije, opazovanja Zemlje, satelitskih komunikacij, raziskovanja vesolja in vesoljske varnosti. Pomembno vlogo pri tem imata Evropska komisija, Agencija EU za vesoljski program (EUSPA) in Evropska vesoljska agencija (ESA).

Na mednarodni ravni se vprašanja vesolja obravnavajo predvsem v okviru Organizacije združenih narodov in njenega Odbora za miroljubno uporabo vesolja (COPUOS), kjer se vse več pozornosti namenja trajnostni uporabi vesolja, upravljanju vesoljskega prometa ter oblikovanju pravil za varne vesoljske dejavnosti.

Slovenija je članica COPUOS od leta 2021 in pri njegovem delu aktivno sodeluje. V obdobju 2026-2027 opravlja funkcijo prve podpredsednice odbora, v obdobju 2028-2029 pa bo predsedovala njegovemu pravnemu pododboru.

Pomembno je tudi sodelovanje Republike Slovenije v Delovni skupini za preprečevanje oboroževalne tekme v vesolju (Open ended Working group Prevention of Arms Race in Outer Space, OEWG PAROS), ki deluje v okviru OZN.

Vesoljske zmogljivosti za potrebe obrambe Republika Slovenija razvija v okviru projektov in programov, povezanih z vesoljem, v okviru Evropske obrambne agencije (European Defence Agency, EDA), Evropskega obrambnega sklada (European Defence Fund, EDF) in Evropskega obrambnega naložbenega programa (European Defence Investment Programme, EDIP).

Prav tako krepi sodelovanje z zavezniškimi državami pri implementaciji Ciljev zmogljivosti Nata v domeni vesolja.

- Vesoljski sektor in Slovenija

Slovenija vesoljske tehnologije prepoznava kot strateško področje, ki prispeva h konkurenčnosti gospodarstva, razvoju inovacij ter ustvarjanju produktov in storitev z visoko dodano vrednostjo.

Slovenija z Evropsko vesoljsko agencijo (ESA) sodeluje od leta 2009, njena polnopravna članica pa je postala 1. januarja 2025. V okviru nacionalne vesoljske strategije si prizadeva krepiti razvoj vesoljskih tehnologij in aplikacij, sodelovanje pri raziskovanju vesolja, razvoj kadrov ter podporo inovacijam in podjetništvu.

Na zasedanju Sveta ESA na ravni ministrov novembra 2025 je Slovenija podvojila vlaganja v programe ESA na 36 milijonov evrov za obdobje treh let. Sodeluje v ključnih programih ESA na področjih splošnih tehnologij, opazovanja Zemlje, raziskovanja vesolja, znanosti, komercializacije vesoljskih rešitev ter telekomunikacij in varne povezanosti. Zaradi načela geografskega povračila se večina vloženih sredstev vrne v obliki industrijskih pogodb, raziskovalnih projektov in razvojnih aktivnosti.

V Sloveniji deluje več kot 40 podjetij in raziskovalnih organizacij s področja vesoljskih tehnologij. Med vidnejšimi dosežki so razvoj platforme Sentinel Hub podjetja Sinergise, izstrelitev slovenskih satelitov Nemo HD, TRISAT in TRISAT-R ter vzpostavitev Laboratorija za gravitacijsko fiziologijo v Planici v sodelovanju z ESA.

Slovenske raziskovalne organizacije sodelujejo tudi pri razvoju naprednih medicinskih in tehnoloških rešitev, ki nastajajo za potrebe vesoljskih misij in imajo pomembno uporabo v vsakdanjem življenju. Čeprav vesoljski sektor sam po sebi še ne predstavlja velikega deleža gospodarstva, pomembno prispeva k prenosu znanja, tehnološkemu razvoju in dolgoročni konkurenčnosti Slovenije.

- Bilateralno sodelovanje s Francijo

Francija je za Slovenijo ena glavnih zunanjetrgovinskih partneric ter prioritetni trg. Poleg stabilnega izvoznega in investicijskega trga predstavlja ključnega sogovornika pri razvoju industrij prihodnosti – od mobilnosti, energetike in vesolja do umetne inteligence, vodikovih tehnologij in obrambne industrije.

V 2025 je bila Francija 10. zunanjetrgovinski partner Slovenije in 6. največji izvozni trg ter na 7. mestu po obsegu storitvene menjave.

V okviru obiska v Parizu se bo minister Logar predvidoma srečal tudi s francoskim ministrom za gospodarstvo, finance ter industrijsko, energetske in digitalno suverenost Rolandom Lescurejem in ministrom za delo, zaposlenost in ekonomsko vključenost Jean-Pierrom Farandoujem.

Namen srečanj je poglobitev bilateralnega gospodarskega sodelovanja s Francijo ter krepitev dialoga o ključnih gospodarskih, industrijskih in zaposlitvenih politikah ter ukrepih na nacionalni in evropski ravni.

2. Program obiska

Minister Logar bo 9. in 10. septembra 2026 z delegacijo obiskal Pariz, Francija, kjer se bo udeležil Mednarodnega vrha za vesolje.

Udeležbo na vrhu bo minister Logar izkoristil tudi za neformalna srečanja s predstavniki držav, mednarodnih organizacij, Evropske vesoljske agencije (ESA), raziskovalnih ustanov in gospodarstva. Srečanja bodo namenjena krepitvi mednarodne prepoznavnosti Slovenije, promociji slovenskega vesoljskega sektorja ter vzpostavljanju novih razvojnih, raziskovalnih in gospodarskih partnerstev na področju vesoljskih tehnologij.

V okviru obiska v Parizu se bo minister Logar predvidoma srečal tudi s francoskim ministrom za gospodarstvo, finance ter industrijsko, energetske in digitalno suverenost Rolandom Lescurejem in ministrom za delo, zaposlenost in ekonomsko vključenost Jean-Pierrem Farandoujem.

Program obiska je še v fazi priprave in usklajevanju med sodelujočimi, zato so do izvedbe obiska možne spremembe.

3. Stališče

Slovenija podpira cilj Mednarodnega vrha za vesolje, da z okrepitvijo mednarodnega sodelovanja spodbuja razvoj inovativnega, varnega, trajnostnega in dostopnega vesoljskega sektorja ter prispeva k skupnemu odzivu na ključne izzive na tem področju in širše.

Slovenija pozdravlja prizadevanja, da Mednarodni vrh za vesolje spodbudi multilateralno sodelovanje na področju vesolja. V tej luči podpira poudarek na področju znanosti in raziskovanja ter povezani sprejem deklaracije o znanstvenih vesoljskih podatkih, kot skupnega dobrega, ki mora služiti vsemu človeštvu.

Slovenija odločno pozdravlja tudi prizadevanja, ki v okviru OZN COUPOS potekajo za vzpostavitev pravil za upravljanje vesoljskega prometa. V tej luči podpira tudi sprejetje deklaracije o usklajevanju sistemov za vesoljsko situacijsko zavedanje, ki bo podprla vzpostavitev evidence kontaktnih točk operaterjev vesoljskih plovil v okviru OZN.

Slovenija podpira prizadevanja, da se ohranijo pravila za zaščito geostacionarnih satelitov ter zagotovijo zanesljivi mehanizmi preverjanja skladnosti pod okriljem Mednarodne telekomunikacijske unije. V tej luči podpira deklaracijo o regulatornem okviru za upravljanje radiofrekvenčnega spektra.

Slovenija ocenjuje, da je opazovanje Zemlje izrednega pomena za uresničevanje podnebnih, okoljskih in razvojnih ciljev. V tej luči izraža podporo evropskemu programu Copernicus ter povezani mednarodni deklaraciji, ki izpostavlja vlogo programa Copernicus, kot ključne svetovne javne dobrine.

Slovenija podpira namen, da je evropska dimenzija v središču Mednarodnega vrha za vesolje, ter poudarja, da je ambiciozna evropska vesoljska politika, utemeljena na suverenosti, varnosti, tehnološki neodvisnosti in konkurenčnosti, ključnega pomena za ohranjanje strateške avtonomije Evrope ter zaščito njenih interesov. V tem okviru Slovenija podpira Deklaracijo EU za suvereno in ambiciozno evropsko vesoljsko politiko. Slovenija se zaveda pomena vesolja za varnost in obrambo in v tej luči pozdravlja prizadevanja za krepitev suverenosti in odpornosti skupnega evropskega vesoljskega okolja, vključno z ukrepi za zaščito in obrambo evropskih vesoljskih

zmogljivosti ter njihovo prilagoditev tudi za uporabo v podporo evropski varnosti in obrambi ter v krizah.

Slovenija v tej luči prav tako pozdravlja namen za krepitev zmogljivosti Evrope na področju raziskovanja vesolja ter se strinja, da je to ključno za ohranjanje vloge Evrope kot zanesljivega in nepogrešljivega partnerja. V tej zvezi podpira krepitev evropske avtonomije na področju raziskovanja vesolja ter razvoj ključnih zmogljivosti za trajno evropsko prisotnost v nizki Zemljini orbiti ter pri dejavnostih na Luni.

Slovenija poudarja vlogo Agencije EU za evropski vesoljski program, EUSPA, za zagotavljanje operativnega delovanja evropskega vesoljskega programa in zagotavljanje vesoljskih storitev.

Slovenija pripisuje velik pomen nadaljnji krepitvi gospodarskega sodelovanja s Francijo kot eno svojih ključnih gospodarskih partneric v Evropski uniji. Podpira poglobljanje sodelovanja na področjih industrij prihodnosti, zlasti v sektorjih mobilnosti, energetike, vesoljskih tehnologij, umetne inteligence, vodikovih tehnologij in obrambne industrije, ter spodbuja povezovanje podjetij, raziskovalnih organizacij in inovacijskih ekosistemov obeh držav. Slovenija ocenjuje, da okrepljeno bilateralno sodelovanje prispeva h krepitvi konkurenčnosti evropskega gospodarstva, tehnološkemu napredku ter odpornosti evropskega industrijskega prostora.

4. Sestava delegacije

Delegacijo Republike Slovenije bodo sestavljale naslednje osebe z Ministrstva za gospodarstvo, delo in šport:

- dr. Anže Logar, minister, vodja delegacije;
- Tanja Permozer, vodja Slovenske vesoljske pisarne, članica delegacije;
- Luka Mihalič, Kabinet ministra, član delegacije;
- Petra Grilc, Služba za evropske zadeve in mednarodno sodelovanje, članica delegacije.

5. Okvirni stroški

Gradivo nima večjih finančnih posledic na državni proračun. Stroški se krijejo iz proračunskih postavk proračunskega uporabnika, iz katerega so člani delegacije.

Predvideni stroški prevozov, nočitev, dnevnic ter ostalih stroškov znašajo največ 6.000,00 EUR.

**Deklaracija o usklajevanju sistemov za vesoljsko situacijsko zavedanje
/ trajnostno uporabo vesolja za vse**

Mi, udeleženci Mednarodnega vrha o vesolju v Parizu septembra 2026:

potrjujemo svoj skupni in krovni cilj zagotoviti varnostno ustrezno, varno, stabilno in trajnostno uporabo vesolja za vse človeštvo;

v skladu s Paktom za prihodnost ponovno potrjujemo pomen čim širšega pristopa k Pogodbi o vesolju iz leta 1967 ter njenega doslednega spoštovanja;

ugotavljamo, da imajo Odbor Združenih narodov za miroljubno uporabo vesolja (COPUOS) in njegova pododborna še naprej osrednjo vlogo pri spodbujanju razprav o sedanjih in nastajajočih izzivih za varno in trajnostno uporabo vesolja ter pri doseganju soglasja o učinkovitem in praktičnem mednarodnem sodelovanju na področju miroljubnega raziskovanja in uporabe vesolja, ki lahko privede do mednarodno priznanih ureditev upravljanja;

ponovno potrjujemo, da je za spodbujanje preglednosti, jasnosti in doslednosti ustreznih politik, smernic in priporočil v različnih obstoječih forumih in pobudah potrebno mednarodno usklajevanje, da bi učinkovito obravnavali in spodbujali varnost in trajnost vesoljskih dejavnosti na splošno;

podpiramo postopno in pragmatično obravnavanje mednarodnih vprašanj na področju vesolja, ki temelji na dialogu, preglednosti in vzajemnosti;

poudarjamo, da je treba zagotoviti dolgoročno trajnostnost vesoljskih dejavnosti.

Zato mi:

pozivamo vse države, naj postanejo članice COPUOS in njegovih pododborov ter dejavno sodelujejo pri njihovem delu;

podpiramo sklic konference UNISPACE IV, ki naj jo v okviru COPUOS organizira Urad Združenih narodov za zadeve vesolja (UNOOSA), z namenom oblikovanja jasnega in ambicioznega načrta za mednarodno skupnost glede ključnih vprašanj, vključno z usklajevanjem vesoljskega prometa; spodbujamo izvajanje ukrepov za krepitev preglednosti in zaupanja pri vesoljskih dejavnostih;

zagovarjamo široko uporabo Smernic za dolgoročno trajnostnost vesoljskih dejavnosti, ki jih je COPUOS sprejel leta 2019;

pozdravljamo ustanovitev strokovne skupine za spremljanje razmer v vesolju (SSA) pod okriljem COPUOS kot najnaprednejšega in najprimernejšega mednarodnega foruma za obravnavo tega ključnega vprašanja;

pozivamo, naj COPUOS na podlagi priporočil strokovne skupine za spremljanje razmer v vesolju (SSA EG) sprejme mehanizem, ki bo komercialnim, institucionalnim, akademskim ali drugim upravljavcem vesoljskih plovil omogočal izmenjavo, vodenje in objavo posodobljenih kontaktnih podatkov, ter tako tlakuje pot morebitni ustanovitvi mednarodnega odbora za spremljanje razmer v vesolju, katerega sekretariat bi zagotovil UNOOSA, z namenom pravočasnega in učinkovitega usklajevanja pri upravljanju vesoljskega prometa.

Deklaracija o dostopnosti, odprtosti in celovitosti vesoljskih podatkov

Uvod

Mi, udeleženci,
ki smo se zbrali, da ponovno potrdimo svojo skupno odgovornost za znanstveno uporabo vesoljskih podatkov v času korenitih sprememb na področjih vesolja in podatkov;

ob prepoznavanju vse večjega pomena vesoljskih podatkov za znanost in znanje, upravljanje naravnih virov, blaženje globalnih sprememb, varnost in trajnostni razvoj;

ob priznavanju ključne vloge dostopnosti, odprtosti in celovitosti podatkov pri spodbujanju inovacij, preglednosti in mednarodnega sodelovanja;

ob ponovni potrditvi svoje trdne zavezanosti načelom FAIR (najdljivost, dostopnost, interoperabilnost in ponovna uporabnost);

ob poudarjanju, da so raziskave, inovacije in izobraževanje temeljna gibalna napredka na področjih, ki uporabljajo vesoljske podatke, in so nepogrešljivi za našo sposobnost spoprijemanja s svetovnimi izzivi; da so strateško razvijanje vesoljske znanosti in iz nje izhajajoči podatki odvisni od močnih raziskovalnih ekosistemov ter usposabljanja visoko usposobljenih znanstvenikov, inženirjev in upravljavcev, ki so sposobni prispevati k napredku znanja in razvijati trajnostne rešitve;

sprejemamo ta skupna načela in prednostne naloge.

Skupna načela

1. Dostopnost

Potrujemo, da morajo biti znanstveni vesoljski podatki dostopni vsem brez diskriminacije, razen v upravičenih primerih (nacionalna varnost, zasebnost). V ta namen je treba sprejeti odprte standarde in skupne oblike zapisa, ki omogočajo lažjo izmenjavo in ponovno uporabo podatkov, ter razvijati mednarodne platforme za hrambo, razpošiljanje in dostop do podatkov.

2. Odprtost

Poudarjamo potrebo po uporabi odprtih licenc za spodbujanje ponovne uporabe in razpošiljanja. Zato morajo biti ti podatki objavljeni v skladu z načeli FAIR in, kjer je to mogoče, kot odprti podatki. To pomeni tudi celovito dokumentiranje metod zbiranja, obdelave in potrjevanja podatkov, pri čemer morajo biti metapodatki popolni, točni in opremljeni z jasno licenco, ki določa pogoje za ponovno uporabo.

3. Celovitost

Poudarjamo, da je treba zagotoviti celovitost vesoljskih podatkov. To vključuje uvedbo sistemov sledljivosti in upravljanja različic podatkov za zagotavljanje njihove avtentičnosti in celovitosti, zaščito pred ponarejanjem z uporabo tehnologij za preverjanje in neodvisnih protokolov za potrjevanje ter zagotavljanje odgovornosti. Uporabniki se morajo zavezati, da izvirnih podatkov ali njihovega lastništva ne bodo spreminjali ali si jih prisvajali.

4. Mednarodno sodelovanje

Zavezuje se h krepitvi večstranskega sodelovanja z namenom uskladitve standardov, oblik zapisa in protokolov za izmenjavo podatkov. Obstoječe pobude in raziskovalne

programe je treba podpirati in nadgrajevati, da bi čim bolj povečali učinek vesoljskih podatkov.

S tem ponovno potrjujemo našo skupno odločenost za spodbujanje odprtih, dostopnih ter z vidika celovitosti zaščitenih znanstvenih vesoljskih podatkov.

Vabimo vse deležnike (države, agencije, podjetja in raziskovalce), da podpišejo to deklaracijo.

Pozdravljamo redne preglede deklaracije, da bi jo prilagodili tehnološkemu in znanstvenemu napredku.

Deklaracija o podpori regulativnemu okviru Mednarodne telekomunikacijske zveze (ITU) za upravljanje frekvenc

Mednarodna telekomunikacijska zveza (ITU) ima temeljno vlogo pri zagotavljanju učinkovitega in trajnostnega upravljanja radiofrekvenčnega spektra in orbit satelitov, kar omogoča delovanje radiokomunikacijskih sistemov brez motenja po vsem svetu, to pa je ključnega pomena za vesoljske storitve. Ta okvir temelji na Pravilniku o radiokomunikacijah, ki je zavezujoča mednarodna pogodba, in se vsaka štiri leta revidira na svetovnih radiokomunikacijskih konferencah. Določa pravila in postopke za registracijo, usklajevanje ter varstvo pravic držav članic ITU do uporabe, zlasti dodelitev za vesoljsko radiokomunikacijsko storitev.

Podpiramo vlogo ITU kot osrednje svetovne organizacije, odgovorne za upravljanje radiofrekvenčnega spektra in virov, povezanih z orbitalnimi položaji in spektrom. Ugotavljamo, da je ITU uspešno omogočila in podprla razvoj satelitskih sistemov, vključno z megakonstelacijami in številnimi aplikacijami novega vesolja. Prepričani smo, da se bo Pravilnik o radiokomunikacijah še naprej razvijal in prilagajal tehnološkemu napredku ter da bo ITU ta okvir še naprej izvajala pravično, pregledno in učinkovito.

V spreminjajočem se geopolitičnem okolju smo trdno prepričani, da je spoštovanje globalnega sistema ITU za upravljanje radiofrekvenčnega spektra in orbit satelitov, ki temelji na multilateralizmu, zasnovanem na mednarodnem pravu in Ustanovni listini Združenih narodov, bistveni temelj za usklajevanje radiokomunikacijskih sistemov med državami za razvoj njihove vesoljske politike ob hkratnem preprečevanju škodljivega motenja med satelitskimi sistemi.

Postopki registracije frekvenc, ki jih upravlja ITU, spodbujajo enakopraven dostop do spektra in orbit. Zdaj ima 100 uprav dodeljene satelite, vključno s 56 za geostacionarno orbito. ITU številnim državam v razvoju omogoča razvoj lastnih satelitskih zmogljivosti, ne da bi bile izpostavljene škodljivemu radijskemu motenju, s čimer lahko zadovoljujejo potrebe svojega prebivalstva po povezljivosti. Takšen enakopraven dostop do virov spektra in orbit prispeva k širšemu cilju zmanjševanja digitalnega razkoraka, ki ga ITU uresničuje v okviru svojega razvojnega mandata.

Ugotavljamo, da bodo o študijah o okviru, določenem v Pravilniku o radiokomunikacijah za zaščito geostacionarnih omrežij (GSO) pred negeostacionarnimi (NGSO) konstelacijami, poročali na Svetovni radiokomunikacijski konferenci leta 2027 (WRC-27). V tem okviru bo pomembno ohraniti zanesljivo zaščito geostacionarnih omrežij z jasnim, merljivim in predvidljivim okoljem motenja, zlasti v pasovih Ku in Ka, pri tem pa zagotoviti, da sistemi NGSO ne bodo neupravičeno omejeni.

Na Svetovni radiokomunikacijski konferenci leta 2027 bodo morda morali obravnavati tudi vprašanje neposrednih satelitskih komunikacij z napravami, upoštevajoč vidike, kot so podpiranje inovacij in odporne povezljivosti, zaščita prizemnih omrežij ter ohranjanje tehnološke nevtralnosti in učinkovitosti spektra.

Poudarjamo, da mora vsak satelitski sistem dosledno spoštovati pravila Pravilnika o radiokomunikacijah, ki urejajo zaščito omrežij GSO, in postopke usklajevanja, ki se uporabljajo za konstelacije z enakimi frekvenčnimi pasovi. To je bistveno za zagotavljanje neprekinjenega izvajanja satelitskih storitev, ki podpirajo javne vesoljske storitve in vladne satelitske storitve, hkrati pa omogoča učinkovito uvajanje in delovanje konstelacij NGSO v okviru tehnološko nevtralnega okvira, ki spodbuja inovacije in dostop do spektra.

Ostajamo trdno zavezani, da bomo v skladu s pravili in smernicami ITU sprejeli vse potrebne ukrepe za zaščito naših satelitskih sistemov pred škodljivim motenjem.

Mednarodna deklaracija o programu COPERNICUS

Predstavniki držav članic Evropske unije, sodelujočih držav, medvladnih organizacij, vesoljskih agencij, znanstvenih institucij in mednarodnih partnerjev, zbrani v Parizu ob Mednarodnem vesoljskem vrhu 9.–10. septembra 2026,

ob sklicevanju na zaveze, sprejete v okviru Pariškega sporazuma o podnebnih spremembah, Sendajskega okvira za zmanjšanje tveganja nesreč ter ciljev trajnostnega razvoja Združenih narodov;

ob priznavanju bistvene vloge opazovanja Zemlje pri poglobljanju našega razumevanja planeta, varovanju okolja, zagotavljanju trajnostnega upravljanja naravnih virov, predvidevanju naravnih nesreč in odzivanju nanje ter kreptvi odpornosti proti svetovnim izzivom;

ob poudarjanju, da so podatki in storitve opazovanja Zemlje postali nepogrešljiva orodja za oblikovanje politik na podlagi dokazov, trajnostni gospodarski razvoj, civilno zaščito, znanstvene raziskave, inovacije in mednarodno sodelovanje;

ob sklicevanju na to, da Copernicus, program Evropske unije za opazovanje Zemlje, ki se izvaja od leta 2014 v partnerstvu z Evropsko vesoljsko agencijo (ESA), drugimi evropskimi institucijami in sodelujočimi državami, predstavlja najcelovitejšo in tehnološko najnaprednejšo civilno zmogljivost za opazovanje Zemlje na svetu ter zagotavlja brezplačen, popoln in odprt dostop do podatkov in storitev v korist državljanov, javnih organov in znanstvene skupnosti;

ob ponovni potrditvi, da brezplačen, popoln in odprt dostop do podatkov opazovanja Zemlje spodbuja inovacije, znanstveno sodelovanje, preglednost in sprejemanje odločitev na podlagi informacij pri obravnavanju podnebnih, okoljskih in družbenih izzivov;

Znanstveni in operativni učinek brez primere

ob priznavanju znatne dodane vrednosti, ki jo je program Copernicus v zadnjem desetletju ustvaril za družbe po vsem svetu; **ob zadovoljstvu** s prispevkom njegovih misij Sentinel ter operativnih storitev, katerih dejavnosti spremljanja, kartiranja in napovedovanja omogočajo hitrejše odzivanje na naravne nesreče ter podpirajo sprejemanje odločitev na podlagi informacij na vseh celinah na področjih, kot so upravljanje vodnih virov, kmetijstvo, javno zdravje in odzivanje na izredne razmere;

ob poudarjanju bistvenega prispevka programa Copernicus in njegove politike brezplačnega, popolnega in odprtega dostopa do podatkov k znanstvenim raziskavam; **ob sklicevanju** na pomen programa, ki temelji na neprekinjenosti, zanesljivosti in dolgoročni doslednosti, da bi zagotovil referenčne podatkovne nize, nepogrešljive za pripravo svetovnih ocenjevalnih poročil, kot so poročila Medvladnega odbora za podnebne spremembe (IPCC), pa tudi za spremljanje izvajanja večstranskih okoljskih sporazumov in politik ohranjanja biotske raznovrstnosti;

ob priznavanju, da program Copernicus danes deluje kot pomemben multiplikator družbeno-gospodarskih koristi in koristi na področju varnosti, med drugim na področjih zdravja in urbanih ekosistemov, morskih ekosistemov, obvladovanja tveganj in civilne odpornosti ter prehranske varnosti, kmetijstva in upravljanja voda;

Mednarodna razsežnost

ob priznavanju izrazite mednarodne razsežnosti programa Copernicus, v katerem sodelujejo partnerske države in pomembne večstranske organizacije, vključno s Svetovno meteorološko

organizacijo (WMO), Organizacijo Združenih narodov za izobraževanje, znanost in kulturo (UNESCO) ter Programom Združenih narodov za okolje (UNEP); **ob sklicevanju** na to, da program Copernicus bistveno prispeva k uresničevanju ciljev Skupine za opazovanje Zemlje (GEO), med drugim s svojimi dejavnostmi na področjih prehranske varnosti, nevtralnosti degradacije tal in obvladovanja požarov v naravi;

ob upoštevanju, da lahko le sodelovanje med institucijami omogoči skupni razvoj rešitev, prilagojenih posebnim potrebam uporabnikov programa Copernicus v partnerskih državah in državah v razvoju, hkrati pa odpravlja jezikovne, tehnične in institucionalne ovire za njihovo uporabo;

ob poudarjanju, da je polna zmogljivost programa Copernicus odvisna od olajševanja dostopa do njegovih podatkov, storitev in znanja ter od spodbujanja njihove širše uporabe;

sprejemamo to deklaracijo:

Izražamo trdno podporo programu Copernicus, saj smo prepričani, da pomeni svetovno javno dobro, katere neprekinjenost je bistvenega pomena za spoprijemanje z današnjimi svetovnimi izzivi.

Evropsko unijo, sodelujoče države in njihove partnerje pozivamo, naj:

- program Copernicus uvrstijo med najbolj prednostne naloge evropske in mednarodne vesoljske politike;
- podprejo razvoj in uvedbo razširitev misij ter naslednjih generacij satelitov programa Copernicus, pa tudi storitev programa Copernicus, da bi zagotovili njihovo dolgoročno neprekinjenost ter zanesljivost podatkov in informacij, ki so bistveni za dolgoročno analizo podnebnih trendov, natančno spremljanje stanja okolja in zagotavljanje podpore civilni varnosti;
- okrepijo prizadevanja za spodbujanje izmenjave podatkov in znanja med partnerji programa Copernicus s polnim izkoriščanjem že razpoložljivih in prihodnjih podatkovnih infrastruktur ter platform;
- si prizadevajo za priznanje programa Copernicus kot bistvenega sestavnega dela Globalnega sistema sistemov za opazovanje Zemlje (GEOSS) na vseh ustreznih večstranskih forumih.

Deklaracija Evropske unije za konkurenčno, avtonomno in ambiciozno vesoljsko politiko

EVROPA KOT VESOLJSKA SILA 21. STOLETJA Za konkurenčno, avtonomno in ambiciozno evropsko vesoljsko politiko

Evropa je v desetletjih raziskav, naložb, sodelovanja in industrijske odličnosti zgradila konkurenčen, inovativen in celovit vesoljski ekosistem z vsemi ključnimi zmogljivostmi: nosilnimi raketami, sateliti, navigacijo, opazovanjem Zemlje, povezljivostjo, raziskovanjem, upravljanjem vesoljskega prometa, vesoljsko varnostjo, trajnostnostjo, odpornostjo in vesoljsko znanostjo.

Danes svetovni vesoljski sektor doživlja korenito preobrazbo. Vesolje je postalo ključna infrastruktura in osrednji dejavnik za zadovoljevanje potreb na različnih področjih politike, prostor za tržne dodane vrednosti ter okolje gospodarske konkurence, tehnološkega vodstva, varnosti in geopolitičnega vpliva, saj ključna infrastruktura in nujne javne storitve čedalje bolj temeljijo na vesoljskih zmogljivostih.

Kot so pokazali ruska vojna proti Ukrajini, hitro spreminjajoče se geopolitične razmere in drugi dogodki po svetu, je strateška avtonomija v vesolju, vključno z avtonomnim dostopom do vesolja in z vesoljsko povezljivostjo, nujna za obrambo in kolektivno varnost Evrope. Zato so *»strateški omogočevalci, tudi v zvezi z vesoljem«* med ključnimi prednostnimi področji, ki jih je opredelil [sta jih opredelila] Evropski svet marca 2025 [ter Svet Evropske vesoljske agencije (ESA) v svoji deklaraciji z dne 9. julija 2026 o »Dolgoročni viziji vesoljskega prometa«].

Spoprijemamo se tudi z globalnimi podnebnimi spremembami, ki imajo zelo velike posledice in bodo dolgotrajno vplivale tako na javno zdravje kot tudi na gospodarski razvoj.

Ob teh izzivih mora Evropa okrepiti svoja prizadevanja za hiter in učinkovit odziv. Evropa potrebuje večje javne in zasebne naložbe ter prilagodljivo zakonodajno okolje, ki omogoča zasebne dejavnosti in komercializacijo. To je potrebno za spodbuditev rasti na evropskem trgu in v gospodarskem ekosistemu, pa tudi za utrditev njenega položaja v primerjavi z glavnimi tekmeci, za podporo dolgoročne konkurenčnosti in zmanjšanje prevelike odvisnosti od neevropskih tehnologij, infrastrukture, gospodarskih subjektov in storitev na kritičnih področjih.

Evropska unija (EU) mora za doseg večje stopnje komercializacije, konkurenčnosti in strateške avtonomije ter zaščito svojih interesov v celoti sprejeti pristno, povezano in ambiciozno evropsko vesoljsko politiko, ki temelji na tehnološki suverenosti, varnosti, raziskavah in industrijski zmogljivosti. Evropa bi morala tudi še naprej iskati pametna in zanesljiva partnerstva ter priložnosti za sodelovanje s podobno mislečimi partnerji, vključno z državami članicami ESA, za uresničevanje in krepitev naših strateških ciljev na področju vesolja.

Evropska raven je strateški korak k skupnemu okviru, sposobnemu zagotoviti odporne zmogljivosti, ki so konkurenčne na svetovni ravni in ustvarjajo jasno evropsko dodano vrednost, tudi z izkoriščanjem prednosti notranjega trga. Treba jo je spodbujati s stroškovno učinkovitimi, zanesljivimi in primernimi odzivi ob doslednem spoštovanju načela subsidiarnosti ter vlog, odgovornosti in pristojnosti držav članic, zlasti glede varnosti in obrambe. Evropa bi torej morala okrepiti svojo odpornost in gospodarsko varnost, vključno z avtonomnim dostopom do vesolja; strateškimi in zavarovanimi dobavnimi verigami; ključnimi tehnologijami in infrastrukturo; strateškimi podatki ter zdravstveno, vodno in prehransko varnostjo, da bi zmanjšala svojo odvisnost na področjih, izpostavljenih eni točki odpovedi.

Da bi dosegli te cilje, moramo odločno:

1. Zagotavljanje strateške avtonomije Evrope v vesolju

Dostop do vesolja je jedro naše avtonomije. Države članice EU, Evropska komisija, ESA in njene države članice, industrijski sektor ter vesoljske agencije morajo doseči soglasje na podlagi vloge posameznih akterjev, da oblikujejo in izvedejo dolgoročno vizijo, ki bo zagotovila neodvisen, zanesljiv, trajnosten, varen in konkurenčen dostop do vesolja v Evropi. Na podlagi okrepljene konkurence v Evropi, ki jo je vzpostavil izziv za evropsko nosilno raketo (European Launcher Challenge), enakega razumevanja naših skupnih potreb in dogovorjene krovne strateške vizije lahko uresničimo industrijsko politiko in uskladimo ukrepe, ki bodo spodbujali dolgoročne zasebne in javne naložbe. S tem se bo povečala konkurenčnost dostopa do vesoljskega ekosistema ter vzpostavila konkurenčna prihodnja generacija evropskih nosilnih raket, ki se bodo uporabljale za vse razrede koristnega tovora in primere uporabe ter izstrelišča na različnih območjih v Evropi. To bi bilo treba spodbujati s predvidljivim in združenim povpraševanjem evropskih institucij, pošteno konkurenco ter odprtim dostopom do priložnosti za uveljavljene in nove evropske akterje.

Ob čedalje večjem geopolitičnem rivalstvu si Evropa ne more več privoščiti strateške ranljivosti na področju povezljivosti, določanja položaja, navigacije in določanja časa (PNT), opazovanja Zemlje, vesoljskih storitev ali izstrelitvenih zmogljivosti.

Zato evropske države članice še naprej ogromno vlagajo v svoje vesoljske zmogljivosti in ustvarjajo možnosti za naložbe zasebnega sektorja. Civilni vesoljski programi EU s svojimi obstoječimi in morebitnimi novimi programi – Copernicus, Galileo, EGNOS, EOGS, IRIS², GOVSATCOM, SSA ter dostop do vesolja in vrnitev iz njega – z dopolnjevanjem dejavnosti držav članic in v tesnem sodelovanju z ESA so nujni stebri evropske suverenosti in strateške avtonomije. Ti civilni programi niso samo industrijske ali tehnološke zmogljivosti. So tudi elementi za gradnjo strateške infrastrukture, ki podpira gospodarsko odpornost in konkurenčnost Evrope ter njeno obvladovanje kriz, varnost, obrambne zmogljivosti in politično neodvisnost. Evropske in nacionalne vesoljske zmogljivosti je torej treba razvijati in upravljati kot povezan in interoperabilen sistem ali več takih sistemov. EU mora tudi vzpostaviti in okrepiti mehanizme za združevanje in deljenje obstoječih in nastajajočih nacionalnih in tržnih zmogljivosti, da izkoristi sinergije, prepreči nepotrebno podvajanje in izpolni naše skupne zahteve glede nacionalne suverenosti.

IRIS² je prihodnja razporeditev satelitov EU za varno povezljivost in strateška sestavina odpornosti. Vladnim uporabnikom bo zagotovila suverene, varne in zjamčene storitve ter tržne aplikacije. V ta namen še naprej podpiramo pospeševanje IRIS² za zagotovitev povezljivosti z jasnim poudarkom na izraženih uporabniških potrebah držav članic. To mora vključevati tržne rešitve zagonskih podjetij in storitve drugih podjetij za neposredno povezljivost z napravami na podlagi spektra MSS 2 GHz, s politično podporo vseh držav članic in popolno zavezanostjo našega sektorja vesoljske industrije. Morebitne prihodnje dopolnilne plasti arhitekture bi morale temeljiti na skupno dogovorjeni oceni vladnih in tržnih potreb ter preglednih in konkurenčnih izvedbenih dogovorih, ne da bi to vplivalo na pravočasno izvedbo sedanjega programa.

Glede na zdajšnje geopolitične razmere Evropa potrebuje pravočasen dostop do podatkov in posnetkov opazovanja Zemlje, krajši odzivni čas, pogostejše prelete, večjo prostorsko ločljivost ter večjo suverenost nad obveščevalnimi produkti, da bi se zmanjšala naša odvisnost. EU in njene države članice morajo zato razviti vladni sistem za opazovanje Zemlje kot samostojno sestavino vesoljskega programa EU, ki bo imela dvojno rabo in jo bodo usmerjali uporabniki ter bo jasno ločena od Copernicusa in pod civilnim in vladnim nadzorom. Najprej z združevanjem in deljenjem sistemov, da se izkoristijo obstoječe in nastajajoče zmogljivosti držav članic in tržnega sektorja za opazovanje Zemlje. Nato bi se morale po potrebi uporabljati zmogljivosti za nadzor iz vesolja v lasti EU na podlagi analize vrzeli in sklepa Sveta v podporo samostojnemu odločanju in ukrepanju EU in njenih držav članic, pod pogojem, da so v celoti ohranjene posebne suverene pravice držav članic.

2. Razvijati močen in konkurenčen evropski vesoljski trg

EU mora zagotoviti okvir za spodbujanje rasti v Evropi in evropski industrijski sistem, ki bo okrepil konkurenčnost evropskega vesoljskega sistema na svetovni ravni.

To zahteva zagotovitev podporne politike ter zakonodajnega in finančnega okvira, ki podpira večje javne in zasebne naložbe, širitev novih evropskih akterjev ter rast celotne evropske industrijske vrednostne verige v celotnem vesoljskem ekosistemu ob izkoriščanju in krepitevi možnosti in zmogljivosti vseh držav članic.

EU mora zlasti z aktom EU o vesolju kot aktom o notranjem trgu vzpostaviti jasen, povezan, sorazmeren in pregleden zakonodajni okvir, ki bo zagotovil za misije primerne skupne zahteve glede varnosti, odpornosti in trajnostnosti vesoljskih dejavnosti ter omogočal učinkovit enotni evropski trg za vesolje, da se spodbudi konkurenčnost evropskih subjektov in zagotovijo enaki pogoji na vesoljskem trgu. Ta okvir bi moral zagotoviti skladnost z veljavno zakonodajo EU in držav članic ter preprečiti nesorazmerna zakonodajna bremena za evropsko industrijo na podlagi mednarodno priznanih standardov, tako da se ne oslabi njihova zmogljivost za rast in konkurenčnost na svetovni ravni, zlasti za MSP in zagonska podjetja.

Hkrati bodo EU in njene države članice imele proaktivno vlogo pri promociji osrednjih načel mednarodnega prava, ki so temelj pravne ureditve dejavnosti v vesolju in bistvena podlaga za uspešen in odporen vesoljski sektor. Zato bi bilo treba predstaviti evropske vrednote, pravila in standarde za vesolje ter uveljavljati ponudbo »izdelano v Evropi« in privabiti partnerje in talente iz nastajajočih vesoljskih regij.

EU in njene države članice bi morale tudi spodbujati povpraševanje po evropskih vesoljskih storitvah z usklajenim javnim naročanjem ter pospeševati tržne zaveze in vključevanje vesoljskih podatkov in storitev v civilno zaščito, okoljsko spremljanje, promet, kmetijstvo, energetski sektor in druge strateške sektorje. Pozornost bi bilo treba nameniti varnemu dostopu do podatkov, umetni inteligenci, interoperabilnosti in rasti evropskih podjetij v nadaljevanju verige.

3. Krepi konkurenčen in odporen evropski vesoljski ekosistem

Čeprav so konkurenčni poslovni modeli, vlaganje v tehnološke inovacije in industrijska odličnost ključni za doseganje trajnostnih rezultatov, so vesoljske dejavnosti še vedno odvisne predvsem od javnega financiranja ter neposredno prispevajo k nacionalni varnosti in suverenosti. V teh razmerah je zaželeno, da naložbe, ki jih financira EU, koristijo predvsem evropski industriji, vključno z MSP in zagonskimi podjetji, na podlagi preglednih, jasnih in objektivnih meril upravičenosti.

Evropa mora graditi in krepi tržni, razvijajoči se in konkurenčni vesoljski ekosistem v celotni vesoljski vrednostni verigi z ustreznimi ukrepi, tudi s prispevanjem k mednarodnemu sodelovanju v vesolju z odličnimi in inovativnimi evropskimi rešitvami.

Pri tem je nujno, da močen pritisk povpraševanja dopolnjuje obstoječo tehnološko spodbudo za ustrezno zadovoljevanje potrebe po zmogljivostih, ki jih bodo opredelile države članice, na primer z opiranjem na Observatorij EU za kritične tehnologije za vesolje in obrambo ter na Skupno projektno skupino za evropsko neodvisnost, katerih cilj je zagotavljati strateško avtonomijo EU ter omogočati tesno sodelovanje med EU in ESA. To bo okrepilo odpornost ustreznih dobavnih verig ter zagotovilo usklajene sinergije in dopolnjevanje z ustreznimi industrijskimi pobudami in pobudami na področju raziskav in inovacij na evropski in nacionalni ravni. Pri tem bi bilo treba zaščititi intelektualno lastnino, ustvarjeno z javnimi naložbami, in zagotoviti ustrezen dostop do nje ter odpraviti odvisnost pri strojni in programski opreми, podatkih, zemeljskih sistemih in storitvah.

Hkrati bi bilo treba razmisliti o partnerstvih z industrijo, vključno z MSP in novimi podjetji, ter raziskovalnimi organizacijami, da se okrepi industrijska konkurenčnost EU. Cilj bi moral biti doseganje večjega učinka, in sicer s skupnim načrtovanjem prednostnih nalog na področju raziskav in inovacij v sodelovanju z ustreznimi deležniki, tudi za visoko raven tehnološke pripravljenosti, ter z ukrepi za raziskave in inovacije, da se zagotovi izkoriščenost zasebnih naložb. Za uresničitev te ambicije Evropa potrebuje ciljno usmerjena prizadevanja, tudi vlaganje v talente, veščine in izobraževanje za spodbujanje inovacij in krepitev vloge univerz, raziskovalnih centrov in podjetniških programov, ki so ključno gibalno inovacij ter dolgoročne odpornosti in privlačnosti njenega vesoljskega ekosistema.

Evropska komisija, države članice in ESA morajo tesno sodelovati na nastajajočih trgih, na primer na trgu operacij in storitev v vesolju (ISOS), da spodbudijo razvoj konkurenčnih novih zmogljivosti, pripravijo vesoljsko infrastrukturo in storitve, kot so podaljševanje življenjske dobe satelitov, pregledovanje, vzdrževanje, logistika, dejavno odstranjevanje ostankov in nadgradnja kot odgovor na prihodnje potrebe vlad in institucij, ter podprejo konkurenčnost ekosistema v skladu s komercialnimi možnostmi. Po potrebi bi bilo treba povpraševanje institucij izkoristiti za odpravljanje tveganj teh zmogljivosti in podporo njihovem prehodu na trajnostne komercialne trge. Evropa se tudi zaveda, da je veliko tehnologij ISOS primernih za dvojno rabo, zato se o vsaki morebitni vojaški uporabi suvereno odloča na nacionalni ravni.

4. Krepi evropsko upravljanje na področju vesolja

Hitro razvoju vesoljskega gospodarstva skupaj s hitro spreminjajočimi se svetovnimi izzivi in korenitimi geopolitičnimi spremembami bo le še pospešil razvoj v vesoljskem sektorju. Če želi Evropa v prihodnjih desetletjih ostati med vodilnimi vesoljskimi silami, mora biti odporna, politično enotna in močna z ohranjanjem gospodarske konkurenčnosti. Zato potrebuje politiko za pošteno in prosto konkurenco ter inovacije, da se omogoči hitra in trajnostna rast na evropskem trgu.

Evropa mora še naprej krepiti skladnost in učinkovitost svojega upravljanja na področju vesolja na podlagi trdnega partnerstva med EU in ESA, ki zagotavlja opiranje na tehnične izkušnje ESA in vlogo Agencije EU za vesoljski program (EUSPA) pri varnih operacijah, zagotavljanju storitev in razvoju trga. To zahteva ohranjanje jasne delitve odgovornosti med EU, ESA in njune države članice z ustvarjanjem dodane vrednosti, preprečevanjem podvajanja, določanjem skupnih standardov in nadaljnjo krepitvijo sodelovanja med vsemi institucijami, zlasti s trdnim partnerstvom med EU in ESA. Satelitski center EU (SatCen), Evropska obrambna agencija (EDA), nacionalne vesoljske agencije in drugi pomembni akterji bi morali tudi prispevati v okviru jasno opredeljenih in dopolnjujočih se pooblastil, pri čemer je treba preprečiti institucionalno podvajanje.

Države članice bodo zagotovile politično vodstvo, določile strateške prednostne naloge ter zagotovile potrebne instrumente za vesoljske programe in pobude EU z evropsko dodano vrednostjo.

ESA bi morala na podlagi svojega odličnega tehničnega strokovnega znanja in programskih izkušenj še naprej prispevati k dolgoročnim vesoljskim ambicijam Evrope kot zaupanja vredni partner za izvajanje vesoljskih dejavnosti EU.

Skupna ambicija držav članic EU, Evropske komisije in ESA je, da Evropa ostane ena vodilnih vesoljskih sil. To ambicijo je novembra 2025 podprl Svet ESA na ministrski ravni in njena uresničitev bi se morala nadalje podpirati v okviru Evropskega sklada za konkurenčnost in programa Obzorje Evropa, ne da bi to preprečilo razpravo o naslednjem večletnem finančnem okviru EU. Ne bi smela nadomestiti nacionalnih virov in virov ESA, temveč bi jih morala dopolnjevati in se nanje opirati.

Upravljati bi jo bilo treba pregledno ob popolni ohranitvi suverenih pristojnosti držav članic in s pravičnim dostopom za evropske industrijske in raziskovalne akterje.

Evropa ima talente, industrijo, tehnologijo in strokovno znanje, da postane vodilna svetovna sila na področju vesolja.

Evropska pobuda za raziskovanje vesolja

1. Raziskovanje vesolja je strateško področje, ki je v središču gospodarske blaginje, tehnološkega vodstva in globalnega vpliva. Spodbuja znanstvena odkritja, krepi industrijsko konkurenčnost, pospešuje inovacije, zagotavlja komercialne priložnosti in krepi diplomatsko sodelovanje. Tisti, ki danes vlagajo in imajo vodilno vlogo, bodo jutri oblikovali partnerstva in priložnosti.

2. Upoštevajoč vse ostrejšo geopolitično tekmo in vse večji strateški pomen vesolja, raziskovanje postaja vir tehnološkega vodstva, političnega vpliva in strateške avtonomije. Evropa mora zato okrepiti svojo sposobnost uresničevanja prednostnih nalog in vzpostavljanja partnerstev na najnaprednejših področjih vesoljskih poletov. Za uresničitev te ambicije so potrebni trajna politična zavezanost, usklajene naložbe ter dolgoročna vizija za razvoj, vzdrževanje in napredek ključnih zmogljivosti za raziskovanje vesolja.

3. Večje evropske ambicije na področju raziskovanja vesolja niso alternativa mednarodnemu sodelovanju – temveč njegov temelj. Z obvladovanjem ključnih tehnologij, razvojem strateških zmogljivosti in izvajanjem ambicioznih misij bo Evropa lahko uresničevala skupne cilje kot zanesljiva in nepogrešljiva partnerica. Nizka zemeljska orbita in Luna bosta prostor za preizkušanje v naslednjem obdobju raziskovanja vesolja.

4. Nizka zemeljska orbita je izhodišče za znanost, raziskovanje, inovacije in gospodarsko dejavnost. Ker se Mednarodna vesoljska postaja (ISS) približuje koncu svoje življenjske dobe, nastaja nov ekosistem, ki bo temeljil na komercialnem pristopu, konkurenčnosti in sodelovanju. Evropa potrebuje trajen dostop do tega okolja. Razvoj evropske zmogljivosti za prevoz svojih astronautov bi bil odločilen korak za krepitev naših tehnoloških in industrijskih temeljev, zagotovitev dostopa in pozicioniranje Evrope kot osrednjega akterja pri oblikovanju priložnosti v orbiti.

5. Vrnitev na Luno odpira naslednje pomembno poglavje raziskovanja vesolja. Luna je najpomembnejši prostor za preizkušanje tehnologij, partnerstev in pravil, ki bodo spremljali trajno prisotnost človeštva v vesolju, vključno z našo potjo na Mars. Evropa bi morala zavzeti svoje mesto z usklajevanjem partnerstev s ciljno usmerjeno avtonomijo. S kritičnimi sistemi in razvojem lastnih robotskih zmogljivosti ter infrastrukturnih zmogljivosti lahko Evropa sodeluje s položaja moči.

6. Evropa ima sredstva, talent in partnerstva, da poveča naše skupne ambicije na področju raziskovanja vesolja. Na podlagi svoje znanstvene odličnosti, tehnoloških inovacij in duha sodelovanja bi morala Evropa zdaj svoje prednosti pretvoriti v avtonomne zmogljivosti za nizko zemeljsko orbito in pomembne prispevke k raziskovanju Lune. To zahteva medsebojno povezano, usklajeno in pravočasno ukrepanje, sorazmerno s hitrostjo globalnega razvoja. Prišel je čas za jasno politično usmeritev.

7. Zato pozivamo Evropsko vesoljsko agencijo in njene države članice, naj:

- i. okrepijo evropsko avtonomijo na področju raziskovanja vesolja tam, kjer je to pomembno, hkrati pa poglobijo mednarodno sodelovanje;
- ii. razvijejo ključne zmogljivosti, ki bodo zagotovile evropsko prisotnost v nizki zemeljski orbiti in okrepile evropsko sodelovanje pri dejavnostih na Luni in v njeni okolici;
- iii. zagotovijo, da Evropa ostane zanesljiva in nepogrešljiva partnerica pri naslednjem velikem podvigu človeštva v vesolju, in
- iv. brez odlašanja pripravijo predloge in odločitve, potrebne za prenos te ambicije v konkretno in trajno ukrepanje.